

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ် (၃၁)

ဖြစ်နိုင်တာ နှင့် မဖြစ်နိုင်တာ

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၃ ခုနှစ်၊ ကောဇာ သက္ကရာဇ် ၁၃၇၁-ခုနှစ်၊
နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၉)ရက်နေ့ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ကြို့ကုန်းအရှေ့ တရားပွဲ
ဖြစ်မြောက်ရေး အကျိုးဆောင်အဖွဲ့၏ ဒုတိယအကြိမ်
ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မပူဇာအခမ်းအနား ဝယ် ကြို့ကုန်းအရှေ့၊ ၅-
လမ်း(မြောက်) နှစ်ဖက်သော မိဘများအား အမှူးထား၍ 'ဦးအောင်ခိုင်ဇော်+
ဒေါ်သင်းသင်းအောင်' မိသားစုတို့၏ အမတဒါန ဓမ္မဒါန အဖြစ် ဟောကြားအပ်သော
"ဖြစ်နိုင်တာ နှင့် မဖြစ်နိုင်တာ" တရားဒေသနာတော်။

* * *

ဖြစ်နိုင်တာ နှင့် မဖြစ်နိုင်တာ

"ဖြစ်နိုင်တာနှင့် မဖြစ်နိုင်တာ" ... ဘာတွေဟာ ဖြစ်နိုင်ပြီးတော့ ဘာတွေကမဖြစ်နိုင်တာလဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရဲ့ တထာဂတဗလ လို့ခေါ်တဲ့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် များသာရနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်စွမ်းပကားထဲမှာ 'ဌာနာဌာန ဉာဏ်' ဆိုတာရှိတယ်။ 'ဌာန' ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိတယ်၊ 'အဌာန' ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိဘူး၊ ဒီလို အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ အဲဒီ ဌာန အဌာန ဆိုတဲ့ စကားကို ယူပြီးတော့ ဘုန်းကြီးတို့ ဒီကနေ့ည ဖြစ်နိုင်တာနှင့် မဖြစ်နိုင်တာ ခွဲခြားပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ အကြောင်းဟုတ်တယ်၊ အကြောင်း မဟုတ်ဘူး ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ထူးထူးခြားခြား သိမြင်တော်မူတဲ့ ဉာဏ်ကြီးကို ပူဇော်တဲ့အနေနဲ့ ဟောကြားပါ့မယ်။

လောကမှာ လူတွေကလည်း ပြောကြတာပဲ၊ 'ဒါက ဖြစ်နိုင်တယ် ဒါက မဖြစ်နိုင်ဘူး' ။ သို့သော် လူတွေပြောတဲ့ 'ဖြစ်နိုင်တယ်' ဆိုတာက 'ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်တာ'၊ 'မဖြစ်နိုင်ဘူး' ဆိုတာကလည်း 'ဖြစ်ချင် ဖြစ်တယ်'။ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ 'ဖြစ်နိုင်တယ်' ဆိုတာက 'တကယ်ကိုဖြစ်တယ်'၊ 'မဖြစ်နိုင်ဘူး' ဆိုတာ ကျတော့လည်း 'တကယ်ကို မဖြစ်ဘူး' တဲ့၊ ဘာဖြစ်လို့ လဲ? မြတ်စွာဘုရားက အရင်းအမြစ်ကစပြီး မှန်ကန်တဲ့ အကြောင်းတရားတွေကို သိရှိထားတာမို့ ဖြစ်တယ်။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မိမိအထင်နဲ့ ပြောကြတာ ဖြစ်တယ်။

"ဖြစ်နိုင်တယ် - မဖြစ်နိုင်ဘူး" ... ကမ္ဘာမှာလည်းပဲ ဒီစကားလုံးလေး ၂-လုံးကို လူတွေက အသုံးပြုကြတယ်၊ possible နဲ့ impossible, possible ဆိုတာ ဖြစ်နိုင် တာ၊ impossible ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်တာ။ လောကမှာ လူတွေက အမျိုးမျိုးပြောကြတယ်၊ "ဒါတော့ မဖြစ်နိုင်ပါ ဘူးကွာ၊ ဒါတော့ ဖြစ်နိုင်တယ်ဟေ့"၊

ကိုယ့်အထင် အမြင်နဲ့ ဒီလို ပြောကြတာ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလို အတိအကျ ဉာဏ်တော်ကြီးနဲ့ ကိုယ်တိုင်သိမြင်ပြီး ပြောတာမျိုး မဟုတ်သည့်အတွက်ကြောင့် ရာခိုင်နှုန်းပြည့် မမှန်နိုင် ဘူးပေါ့။ ရာခိုင်နှုန်းပြည့် မှန်ကန်ဖို့ မဖြစ်နိုင်သည့် အတွက်ကြောင့် ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာကလည်း ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်မယ်၊ မဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတာကလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ် သွားတာ ရှိတယ်ပေါ့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ဒေသနာတွေထဲမှာ ဖြစ်နိုင်တာနဲ့ မဖြစ်နိုင်တာ ဒီနှစ်မျိုးကို ခွဲခြားပြီးတော့ ဟောထားတာ ရှိတယ်။ အချက်ပေါင်း ၂၈-ချက် ရှိတယ်။ ဒါကတော့ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူးနဲ့ တိတိကျကျ ဟောထားတာ။

ဒီတော့ ဘုန်းကြီးတို့တတွေဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောထားတဲ့ "ဖြစ်နိုင်တာနဲ့ မဖြစ်နိုင်တာ"ကို ကွဲကွဲ ပြားပြား သိသွားနိုင်ကြတယ်ပေါ့။ အဲဒီ လို သိလို့ရှိရင် ဘာလုပ်ရမလဲ?

"မဖြစ်နိုင်တဲ့အရာကို မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ မှတ်သားပြီး ဖြစ်နိုင်တဲ့အရာကို ဖြစ်နိုင်တယ်လို့မှတ်သားပြီး လုပ်သင့် တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ဖို့ပဲ။"

မှန်ကန်တဲ့အမြင် ရှိလာလို့ရှိရင် ထိုအမြင်မှန်ကို အခြေခံပြီးတော့ လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ မှားယွင်းမှုမရှိဘူး၊ မှန်ကန်တယ်၊ လောကီကိစ္စပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လောကုတ္တရာ ကိစ္စပဲဖြစ်ဖြစ် မည်သည့်ကိစ္စမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်နိုင်တာနဲ့ မဖြစ်နိုင်တာကို ကွဲကွဲပြားပြားသိဖို့ လိုတယ်။ လုပ်နိုင် တာနဲ့ မလုပ်နိုင်တာ၊ လုပ်သင့်တာနဲ့ မလုပ်သင့်တာ၊ ဒါတွေကို ကွဲကွဲပြားပြားသိဖို့လိုတယ်။ ကွဲကွဲပြားပြား သိပြီး လုပ်သင့်တာဆိုရင် လုပ်ရမယ်၊ မလုပ်သင့်တာ ဆိုရင် မလုပ်ရဘူး။

အဲဒီ လိုမဟုတ်ရင် ဘာဖြစ်လဲ။ လုပ်သင့်တာ ကျတော့ မလုပ်ဘူး၊ မလုပ်သင့်တာကျတော့ လုပ်မယ် ဆိုရင် အကျိုးဆုတ်ယုတ်မယ်။ ဖြစ်နိုင်တာနဲ့ မဖြစ်နိုင် တာကို ခွဲခြားပြီးတော့ မသိဘူးဆိုရင် မဖြစ်နိုင်တာကို ဖြစ်နိုင်မယ် ထင်ပြီးတော့ ပြောနေမယ်၊ လုပ်နေမယ်။ ဖြစ်နိုင်တာကျတော့

မဖြစ်နိုင်ဘူးထင်ပြီးတော့ ဘေးဖယ် ထားမယ်ဆိုရင် လွဲမှားမှုတွေ အများကြီး ဖြစ်လာနိုင်တာ ပေါ့။

ဘဝမှာ လမ်းမှန်ရဖို့ဆိုတာ အသိဉာဏ်က အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။ အခုလို တရားပွဲကြီးတွေ ကျင်းပပြီးတော့ တရားနာကြတာဟာ ဘာအတွက်လဲ လို့ မေးရင် အသိဉာဏ်အတွက်ပဲ။ တကယ် အရေးကြီး တာက အသိဉာဏ်ပဲ။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်က ဖြေထားတာရှိတယ်။ "သုဿာ လဘတေ ပညံ"- "ကြားနာချင်တဲ့စိတ်ရှိပြီဆိုရင် ပညာရပါတယ်" တဲ့။

တရားနာတာကို အခြေခံပြီးတော့ မသိတာတွေ သိလာတယ်၊ သိပြီးသားတွေ ရှင်းသွားတယ်။ တရား နာတာဟာ တရားကိုသင်ယူတာ ဖြစ်သည့်အတွက် တစ်နာရီနာရင် တစ်နာရီ သင်လိုက်တာပဲ။ အဲဒီ သင်လိုက်လို့ သိသွားတဲ့ အသိတရားတွေဟာ ပျောက်သွားမှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ အကြောင်းအရာ စကားလုံး တော့ မေ့ချင်မေ့သွားမယ်၊ သို့သော် အသိပညာဆိုတာ က ပျောက်မသွားဘူး။

ကြားဖူးနားဝရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့် ပြန်လည် ဆင်ခြင်သုံးသပ်တဲ့အခါမှာ ထိုကြားဖူးတဲ့ အချက် အလက်တွေကို အခြေခံပြီးတော့ အမှားအမှန်တွေကို ဝေဖန်ခွဲခြမ်း သိစွမ်းနိုင်တဲ့ ပညာမျိုး သူ့သန္တာန်မှာ ရှိသွားတယ်။ ဒီလို နာယူမှု၊ သင်ကြားမှုမရှိဘဲနဲ့ အသိ ပညာ ရတယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

*

ပညာရရန် နည်းလမ်းသုံးသွယ်

ပညာရဖို့နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ နည်းလမ်းသုံးသွယ် လို့ ပြောလို့ရတယ်။

အဲဒီ နည်းလမ်းသုံးသွယ်ကိုပဲ ပညာ သုံးမျိုးလို့လည်း ပြောတယ်။ အားလုံး
ကြားဖူးကြလိမ့် မယ်၊ သုတမယပညာ (သို့မဟုတ်) သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယပညာ
(သို့မဟုတ်) စိန္တာမယဉာဏ်၊ ဘာဝနာမယပညာ(သို့မဟုတ်)ဘာဝနာမယဉာဏ်၊ ဒါ
ပညာနှင့် ပညာရဖို့ နည်းလမ်းသုံးသွယ်ပဲ။

* * *